

Programma-overzicht Gezond en Actief Leven in Diemen

Bijlage bij het integraal plan van aanpak Gezond en Actief Leven in Diemen

20 oktober 2023

GALA thema	Wat is er al?	Wat wordt de opgave vanuit GALA?	Met wie werken we samen?
Sportakkoord	Het <u>Diemense lokaal sportakkoord</u> is op 29 juni herijkt. Het nieuwe sportakkoord vervangt het sportakkoord uit 2020 en loopt door tot 2026. In 2024 wordt de nieuwe sportnota opgesteld: Sportnota 'Sportieve kracht van Diemen'.	De opgaven voor de komende periode zijn vastgelegd in het herijkte akkoord van 29 juni. In het kort: 1. Het fundament op orde; - Versterken van de sociale veiligheid binnen de sport - De ruimte bieden voor sporten en bewegen in de openbare ruimte - Het versterken van sportorganisaties. 2. Een groter bereik; - Beter aansluiten bij de belevingswereld van de (potentiële) sporter - De toegankelijkheid en inclusiviteit van sport vergroten 3. Zichtbare betekenis. - Meer bewustwording van de maatschappelijke betekenis van sport - De voorbeeldfunctie van sport beter zichtbaar maken.	Bij de evaluatie van het oude sportakkoord en het vaststellen van de doelen voor de herijking zijn naast de kerngroep en de buurtsportcoaches sportverenigingen, commerciële sportaanbieders, welzijnsorganisaties en het onderwijs betrokken. Gedurende uitvoering houdt de kerngroep contact met het sportveld door middel van de sportraad, de inzet van de sportparkmakelaar en de organisatie van halfjaarlijkse sportcafés. Dit zijn netwerkbijeenkomsten rondom specifieke onderwerpen, waaraan iedereen die zich bezighoudt met sport en bewegen in Diemen kan deelnemen. De buurtsportcoaches hebben een belangrijke rol in het onderhouden van de verbinding met bewoners.
Brede Regeling Combinatiefunctionarissen	Er is een sportparkmanager en er zijn buurtsportcoaches aangesteld via Stichting Welzijn Diemen. Er worden jaarlijks prestatieafspraken gemaakt. Grondslag daarvoor is de toenmalige sportnota en het coalitieakkoord waarbij prestatieafspraken zijn gemaakt met Stichting Welzijn Diemen om op drie programmalijnen te werken: 1. Programmalijn Jeugd 2. Programmalijn Senioren en 3. Programmalijn Vitale sportverenigingen De sportmarkmanager is een functie die ontleend is aan de sportakkoorden en de behoefte vanuit verenigingen om ondersteund te worden en sportaccommodaties goed te gebruiken. De buurtsportcoaches zijn sinds 2014 actief (collegebesluit). <i>"Inwoners van Diemen moeten de mogelijkheid krijgen om op een laagdrempelige manier kennis te maken met activiteiten op het gebied van sport, bewegen en gezondheid. Door sport en bewegen in te bedden in leefomgevingen en te koppelen aan vindplaatsen kan dit worden gerealiseerd. Maatschappelijke organisaties binnen de beleidsdomeinen onderwijs, kinderopvang, welzijn, zorg, cultuur, gezondheid en sport leveren hier een bijdrage aan. Door de inzet van buurtsportcoaches wordt de bestaande structuur versterkt en komen uitvoerende handen beschikbaar. "</i>	De buurtsportcoaches werken gedurende de komende periode actief aan de verdere inbedding van sport en bewegen in de leefomgeving en leggen de koppeling met vindplaatsen bij maatschappelijke organisaties in de sociale basis. Hierdoor nemen de zichtbaarheid en toegankelijkheid tot sport en bewegen in de buurten toe. De sportparkmanager richt zich op dezelfde beweging maar dan vooral via de sportverenigingen. De buurtsportcoaches en de sportparkmanager dragen bij aan de realisatie van de actiepunten uit het Diemense sportakkoord. De sportparkmanager wordt met ingang van 2024 onderdeel van de integrale structuur van verbindingsfunctionarissen.	De buurtsportcoaches staan in rechtstreeks contact met de Diemenaar en stemmen hun aanbod af op de behoeften die zij signaleren. Er is nauw contact met het Diemense sportveld (onder meer via sportakkoord en sportraad), de gezondheidsmakelaar en maatschappelijke organisaties.
Terugdringen gezondheidsachterstanden	Er zijn twee wijken waar de buurtaanpak op dit moment al wordt toegepast om gezondheidverschillen te verkleinen middels de community aanpak. Dit zijn Beukenhorst en Rode Kruislaan. Diemen is gestart met een community aanpak en heeft de <u>Erasmus School of Health Policy and Management</u> (link naar rapport) laten onderzoeken wat het effect daarvan op gezondheidsachterstanden is en hoe dit versterkt kan worden.	De wijken Rode Kruislaan en Beukenhorst zijn gebieden met grote gezondheidsverschillen en een gemiddelde lage SES. De community aanpak wordt hier gecontinueerd, verdiept en waar nodig uitgebreid. Holland Park is een nieuw gebied dat de laatste jaren is ontwikkeld. Ook hier wordt de behoefte aan een community-aanpak gevoeld. We verkennen de mogelijkheden, bijvoorbeeld via het programma Samenlevingsopbouw Holland. Uiteraard zal hier ook de verbinding met gezondheidspreventie worden gelegd. Binnen programma's en projecten binnen het sociaal domein en sport wordt focus aangebracht volgens de GALA-principes. Op deze manier wordt de buurtaanpak beter geïntegreerd en wordt meer geïnvesteerd in de meest kwetsbaren.	Binnen alle programma's en projecten binnen het sociaal domein is er aandacht voor het perspectief van mensen in een kwetsbare positie. Wat hebben zij het hardst nodig? Waar mogelijk wordt gebruik gemaakt van de inzet van ervaringsdeskundigheid, en vindt ontwikkeling en uitwerking plaats in co-creatie met de mensen om wie het gaat. Binnen alle programma's waarin dat relevant is is er aandacht voor gezondheidsvaardigheden. Dit kan deels worden georganiseerd via de verbinding met de Diemense aanpak laaggeletterdheid. Daarnaast kan kennis worden gehaald bij regionale partners (bijv. het programma Gezond Leven

			Makkelijker Maken van de GGD Amsterdam-Amstelland) of kennisinstellingen als Pharos of Stichting Lezen & Schrijven.
Kansrijke start	Er loopt een Programma Kansrijke Start . Er is een lokale coalitie gevormd met wie visie, doelstellingen en de eerste acties zijn vastgesteld.	De basis wordt de komende jaren verbreed en verder uitgebouwd conform H1 van de beleidsnota. De aanpak is gericht op het ondersteunen van kwetsbare huishoudens (schulden, stress) met jonge kinderen. Daarnaast implementeren we de leidende principes van het GALA. Dat betekent o.a.: - Prioriteit bij de doelgroep die dat het hardst nodig heeft, namelijk de meest kwetsbare zwangeren. Dat kan een focus op specifieke wijken of doelgroepen betekenen. - Aansluiten bij de leefwereld van de zwangeren in een kwetsbare positie, deze vrouwen betrekken en rekening houden met verschillen. - Integraal werken en de keten/coalitie uitbreiden met partners uit de sociale basis.	Kansrijke Start is een ketenaanpak. De verbinding met het IZA wordt gelegd. Er is bovendien contact met de lokale coalitie in Amsterdam Zuidoost, waar het programma al in een meer gevorderd stadium is. Op dit moment ligt de focus op de coalitie, die nu vooral uit professionals uit de geboortezorgketen bestaat. Dit wordt uitgebreid naar een bredere groep waarin ook bijvoorbeeld de schuldhulpverlening betrokken wordt. Tenslotte willen we bij de ontwikkeling van dit programma vooral ook de groep zwangeren in een kwetsbare positie betrekken. Wat hebben zij nodig? En hoe gaan we deze ervaringsdeskundigheid inzetten?
Mentale gezondheid	Er wordt vanuit beleidsterreinen ingezet op mentale gezondheid. Vanuit jeugdpreventie is er een aanpak mentale gezondheid 12+. Dit is aanbod gericht op het vergroten van de mentale weerbaarheid van jongeren. Dit betreft onder meer OGGZ-problematiek, maar er is ook een (deels digitaal) aanbod van coaching, mentoring, talentontwikkeling en jongerenparticipatie en digitaal jongerenwerk, deels gericht op jongeren die veel gamen. Voor volwassenen is er verschillend aanbod van subsidiepartners, zoals Arkin, de Regenboog Groep, Humanitas, gericht op inwoners met psychosociale problematiek.	De komende periode willen we mentale gezondheid integraal oppakken en ook de verbinding met de aanpak Een tegen eenzaamheid beter leggen. De leidende principes en de structuur met de verbindingsfunctionarissen vervullen hier een belangrijke rol in. Ook de uitvoering en opvolging van het lokale actieplan Eenzaamheid krijgt daarin een plek. In gesprekken met netwerkpartners en tijdens de expertmeeting werd de behoefte aan een aanpak mentale gezondheid op de internationale studentencampus in Holland Park onderstreept. Deze gaan we realiseren. Er loopt momenteel een initiatief vanuit de netwerkpartners Centrum voor Levensvragen en Arkin voor het opzetten van een leernetwerk jongvolwassenen die gericht is op eenzaamheid en burn-out bij de Campus Zuid. De aanpak mentale gezondheid 12+ wordt eind 2023 geevalueerd en wordt bij een positieve evaluatie meegenomen in de aanbesteding jeugdpreventie 2023-2026. We hebben na de Coronaperiode gezien dat de mentale gezondheid van deze groep onder druk staat en willen de huidige aanpak verbreden met laagdrempelige toegang tot vertrouwenspersonen, een plek voor ontmoeting en activiteiten die een positieve impuls geven. Ook in de uitbreiding van het jongerenwerk in Diemen wordt mentale gezondheid meegenomen.	Er is een werkgroep eenzaamheid waarbij ook de mentale gezondheid wordt besproken. Partners die hieraan tafel zitten zijn o.a. Humanitas, PCOB, Arikin, wijkzorg, informele organisaties etc. Daarnaast is er een consultant eenzaamheid en verbinding en wordt er intensief samengewerkt met de community builders en de sleutelfiguren in de wijk.
Aanpak overgewicht en obesitas bij kinderen en volwassenen	De aanpak van overgewicht en obesitas bij kinderen krijgt op dit moment vorm via de JOGG-aanpak. Op dit moment wordt een nieuw <u>plan van aanpak</u> opgesteld. De aanpak Gezonde School is daar onderdeel van. Er is een gezondheidsmakelaar aangesteld die de verbreding maakt naar roken, alcohol en middelengebruik. De gezondheidsmakelaar richt zich ook op volwassenen en is in die zin een verbreding van de JOGG-aanpak.	Met de JOGG-aanpak is het doel om een leefstijltransitie van ongezond naar gezond tot stand te brengen. De focus ligt hierbij op gezond eten, water drinken, genoeg beweging en goed slapen. Er wordt aandacht gegeven aan de verschillende leefomgevingen waarin deze jeugdigen zich bevinden: thuis, in de buurt, op school, tijdens hun vrije tijd, tijdens werk en digitaal (media). De focus ligt in eerste instantie bij kinderen, maar deze willen we uiteindelijk ook verbreden naar volwassenen.	Om te kunnen bepalen welke activiteiten/interventies we gaan inzetten om de gezondheid van kinderen in Diemen te verbeteren, worden er concrete doelstellingen geformuleerd. Deze doelstellingen komen tot stand in overleg met ketenpartners, De aanpak overgewicht bij kinderen en GLI volwassenen zijn ketenaanpakken die terugkomen in het IZA. Diemen werkt vanuit de Zorgkantorregio op deze onderwerpen samen met Amsterdam. Dit krijgt vorm via de coalitie Jeugd van Amsterdam Vitaal & Gezond en de regioplannen (die zijn nog in de maak). De Diemense JOGG-aanpak wordt hieraan verbonden en mogelijk worden bepaalde onderdelen ook regionaal opgepakt en uitgewerkt.
Valpreventie	Er is een beperkt aanbod dat uitgevoerd wordt door Stichting Welzijn Diemen. Dit bestaat uit: • Cursus valpreventie • Bewegingsaanbod voor ouderen om ze vitaal en gezond te houden • Informatieve huisbezoeken, waarbij de behoefte wordt opgehaald en ouderen worden doorverwezen naar passend aanbod. • Diemen is aangesloten bij het programma Doortrappen.	Het aanbod op valpreventie is beperkt en wordt weinig gebruikt. Op dit moment is er nog geen sprake van een ketenaanpak. De komende tijd gaan we hier een impuls aan geven. Daarbij kiezen we voor een brede aanpak 'vitaal ouder worden', waarbij we naast valpreventie ook aandacht besteden aan het vergroten van de veerkracht, het stimuleren van de vitaliteit d.m.v. beweging en voeding en het aanpassen van de fysieke leefomgeving voor ouderen.	Voor de uitwerking van de aanpak werken we samen met de werkgroep ouderen, waarin belangenorganisaties, zorgverleners en oudere bewoners zitting hebben. Daarnaast werken we samen met de GGD. Zij werken aan de ontwikkeling een Amsterdams programma Vitaal ouder worden. We verkennen gezamenlijk of Diemen hier voor specifieke onderdelen op kan aansluiten. Omdat valpreventie een ketenaanpak is in het IZA vindt er ook samenwerking plaats via de coalitie ouderen van Amsterdam Vitaal & Gezond.

Leefomgeving	De <u>Omgevingsvisie</u> is vastgesteld; momenteel wordt de Woonzorgvisie opgesteld.	In de Omgevingsvisie wordt gezondheid wel genoemd als een belangrijke factor in de inrichting van de bestaande en nieuwe omgeving, maar in de onderbouwing en de uitwerking van de strategische keuzes wordt gezondheid niet meegenomen. We gaan de noodzaak van het meewegen van gezondheid bij de inrichting van het fysieke domein prominenter naar voren brengen, zodat in 2026 gezondheid structureel wordt meegewogen bij inrichting van het fysieke domein.	De doelgroep is hier allereerst de interne ambtelijke organisatie. Beleidsadviseurs fysiek en sociaal domein gaan beter afstemmen.
Vroegsignalering alcoholproblematiek	Arkin voert een project Vroegsignalering alcoholproblematiek uit, gericht op studenten en andere risicogroepen. Hierin wordt ook de koppeling tussen alcoholproblematiek en mentale problemen gelegd. Diemen neemt ook deel aan de campagne Ik Pas. In het lokale preventieakkoord zijn alcoholpreventie en stoppen met roken onderdelen. Hieraan wordt uitvoering gegeven door de gezondheidsmakelaar.	In de nieuwe, bredere JOGG-aanpak krijgen ook alcoholpreventie en stoppen met roken een plek. De opdrachtomschrijving van de gezondheidsmakelaar wordt hieraan gekoppeld. We willen inzetten om een gezonde leefomgeving en hieronder verstaan we ook een rookvrije generatie en een samenleving mensen bewuster zijn van hun drinkgedrag. Een gezonde leefstijl moet gemakkelijk en gewoon worden.	We willen dit samen gaan oppakken met ketenpartners. De gezondheidsmakelaar heeft een belangrijke rol in het opzetten van dit netwerk. Verder is er regionale samenwerking met de Amstelland gemeenten en de GGD rondom stoppen met roken. En daarnaast is roken een belangrijk onderwerp in de coalitie chronisch zieken van Amsterdam Vitaal & Gezond. Het Regioplan is nog in ontwikkeling. Mogelijk komt er via het IZA ook nog bovenregionale samenwerking op dit onderdeel.
Versterken sociale basis	Het raamwerk van de sociale basis in Diemen krijgt nu vorm door middel van subsidierelaties, zowel met professionele organisaties als met informeel aanbod.	De huidige sociale basis lijkt stevig, maar staat onder druk. Door landelijk beleid gericht op langer zelfstandig wonen en zien we terug in meer en langere vormen van cliëntondersteuning en een toenemend beroep op voorzieningen in de wijk. Dat vraagt om een strategische visie waarbij zowel op inhoud (wat doen we voor wie) als op organisatie (hoe en met welke partijen) richting geven aan doelen voor komende jaren. Daarnaast is er behoefte aan de versterking van sleutelfiguren in de wijken en het beter organiseren van de verbinding tussen formeel en informeel aanbod.	Dit is in eerste instantie een interne ambtelijke exercitie.
Mantelzorg	Mantelzorgondersteuning en respijtzorg zijn in Diemen belegd bij Markant door middel van een subsidieopdracht. Er is een samenhangend aanbod rondom mantelzorg. Dit wordt jaarlijks geëvalueerd en opnieuw aangevraagd.	Deze opdracht loopt door maar wordt verbreed. Er wordt ingezet op het vergroten van de inzet op zichtbaarheid en respijtzorg.	Markant werkt in de ontwikkeling en uitvoering samen met haar doelgroep, namelijk mantelzorgers.
Een tegen eenzaamheid	Er is een vastgesteld <u>projectplan Een tegen eenzaamheid</u> . Dit bevat activiteiten gericht op het bestrijden van eenzaamheid, het versterken van ontmoetingen en netwerken. Dit plan wordt uitgevoerd door de consulent eenzaamheid en verbinding.	Er is een lokale coalitie gevormd en het projectplan wordt uitgevoerd. De komende periode willen we Een tegen eenzaamheid integraal oppakken en de verbinding maken met mentale gezondheid. Hierbij wordt ingezet op bewustwording, signalering, het verbinden van het netwerk en het aanbod. De consulent verbindt daarin formele en informele netwerken en maakt activiteiten mogelijk die aansluiten bij de behoefte. Daarnaast is er aandacht voor het mobiliteitsvraagstuk; mogelijk maken dat alle inwoners gebruik kunnen maken van voorzieningen, in het bijzonder mensen die minder mobiel zijn.	Er is een werkgroep eenzaamheid met o.a. Humanitas, PCOB, wijkzorg, informele organisaties etc. Daarnaast is er een consulent eenzaamheid en verbinding en wordt er intensief samengewerkt met de community builders en de sleutelfiguren in de wijk.
Welzijn op recept	Dit wordt momenteel uitgevoerd door Stichting Welzijn Diemen. Er is een welzijnscoach aangesteld die cliënten, die doorverwezen zijn vanuit de zorg, de Informatieve huisbezoeken of middels rechtstreeks contact, doorgeleidt naar een passende welzijnsvoorziening. Er worden jaarlijks prestatieafspraken gemaakt.	Er is al een ketenaanpak. Deze wordt verrijkt door de sociale basis te versterken en het sport- en beweegaanbod uit te breiden. Hierdoor kan in de doorverwijzingen nog beter maatwerk geleverd worden. We investeren in zichtbaarheid van de welzijnscoach en de verbreding van het netwerk.	De welzijnscoach werkt nauw samen met Gezondheidscentrum Diemen-Noord en -Diemen-Zuid, de GGD, Wijkverpleegkundigen, het Brede HOED-team en woningbouwverenigingen. De doelgroep van Welzijn op Recept is de OGGZ; zij participeren niet in de ontwikkeling. Vanwege het feit dat WOR ook een ketenaanpak uit het IZA is kan er ook regionale samenwerking met Amsterdam ontstaan vanwege het Regioplan. Dit wordt opgesteld door de coalitie chronisch zieken van Amsterdam Vitaal&Gezond.
Kennis en adviesfunctie GGD	Vanuit de GR Amsterdam-Amstelland vindt kennisdeling plaats rondom specifieke thema's of de Gezondheidsmonitor.	Naar aanleiding van het GALA en het IZA-akkoord is de samenwerking met de GGD geïntensiveerd en uitgebreid. Een concreet voorbeeld is de detachering van een beleidsadviseur van de GGD bij de gemeente Diemen voor het schrijven van dit plan van aanpak GALA. Door deze korte lijn kon voor dit plan snel worden geschakeld met de GGD om op specifieke thema's te sparren of kennis op te halen. Daarnaast heeft de GGD een verbindingsfunctionaris Amstellandgemeenten aangesteld, die per gemeente in kaart brengt welke samenwerkingsbehoeften er op de verschillende thema's zijn en hoe de kennis- en adviesfunctie op maat kan worden ingevuld. Deze verbindingsfunctionaris is in augustus gestart en zij blijft de hele periode van GALA aan, zodat de continuïteit is gewaarborgd en de lijnen met zowel de GGD als de andere Amstellandgemeenten kort blijven.	De GGD en de Amstellandgemeenten.

Coördinatie regionale aanpak preventie	De coördinatie van de regionale aanpak preventie is belegd binnen de GR Amsterdam-Amstelland.	Hier bovenop komt nu regionale samenwerking binnen de vijf ketenaanpakken (valpreventie, aanpak overgewicht bij kinderen, aanpak overgewicht bij volwassenen (GLI), kansrijke start en welzijn op recept) die het GALA met het IZA verbinden. Diemen maakt deel uit van de Zorgkantoorregio Amsterdam-Diemen met als zorgaanbieder Zilveren Kruis. De opdracht voor de uitwerking van het plan van aanpak IZA is belegd bij het samenwerkingsverband Amsterdam Vitaal & Gezond. Dit is een breed platform waarin een scala aan zorginstellingen, de GGD, Zilveren Kruis en de gemeente Amsterdam samenwerken. Diemen maakte voorheen geen deel uit van Amsterdam Vitaal & Gezond, terwijl vrijwel alle bij dit platform aangesloten zorginstellingen ook Diemen tot hun werkveld rekenen. Inmiddels is Diemen wel ambtelijk en bestuurlijk aangehaakt.	GR Amsterdam-Amstelland; Zorgkantoorregio Amsterdam-Diemen; Amsterdam Vitaal&Gezond
--	---	--	---